

Силабус курсу

Функціональна стилістика

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітньо-наукова програма «Філологія»

Рік підготовки – 2, семестр – 4

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Кількість кредитів – 5

Дні занять: за розкладом, ауд. 62

Консультації: за розкладом, ауд. 62

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. філолог. н., доц. Олена Петрівна Штонь

Контактна інформація

shtonolena@gmail.com; 0352-43-58-65 (деканат)

Опис дисципліни

Мета курсу «Функціональна стилістика»: подати стилістичну систему української мови в її довершеній, поліфункціональній форм, забезпечити засвоєння основних понять теорії стилістики і функціональної стилістики; домогтися засвоєння стилістичних універсалій; виробити вміння і навички, пов'язані із загальною та функціональною стилістикою; удосконалити мовнокомунікативну компетентність філолога:

сформувати здатність до здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;

поглибити здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів;

удосконалити здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів;

виробити вміння й навички планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів;

розвинути здатність до лінгвокреативної діяльності в науково-інноваційній сфері;

удосконалити здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія».

Зміст дисципліни «Функціональна стилістика» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців третього рівня здобуття ступеня доктора наук з філософії, норм та традицій вищої освіти, а також профілю освітньо-наукової програми.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	завдання
лекції	практ.	самот.			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I «ТЕОРІЯ СТИЛІСТИКИ. ФУНКЦІОНАЛЬНА СТИЛІСТИКА»					
4	2	5	ТЕМА 1. Стилiстика української мови як лiнгвiстична наука i навчальна дисциплiна.	Знати: предмет, конкретні завдання, методи і прийоми функціональної стилістики; її структуру, зв'язок з іншими науками. Вміти: на основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання; організовувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.	питання для обговорення, презентації, кейси, лінгвістичні моделі.

2	2	15	ТЕМА 2. Історія і джерела стилістики. Етапи становлення української стилістики як окремої мовознавчої науки.	Знати: основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретно філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження; джерела розвитку й історію української теоретичної і функціональної стилістики.	питання для обговорення, презентації, кейси, лінгвістичні есе.
2	2	10	ТЕМА 3. Основні стилістичні універсалії.	Знати: основні стилістичні універсалії (стиль, стилістична система, стилістична норма, стилістичне значення, конотація, стилістичний прийом, стилістичний засіб, стилістема, експресія, контекст тощо. Уміти: обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології; використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності; реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.	питання для обговорення, презентації, кейси, лінгвістичні моделі.
2	2	5	ТЕМА 4. Функціональні стилі української літературної мови.	Знати: визначення поняття «функціональний стиль»; принципи	питання для обговорення, презентації, кейси, вправи,

				диференціації стилів історію їх формування і становлення на різних етапах розвитку української літературної мови. Уміти: проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.	лінгвістичні моделі.
4	2	10	ТЕМА 5. Художній стиль.	Знати: функції, сферу, стильові риси та мовні особливості функціональних стилів; їх підстили і жанри; мовні одиниці усіх рівнів, які мають стале стилістичне значення, або здатні набувати стилістичного забарвлення, залежно від сфери спілкування, виду суспільної діяльності із притаманним їй типом мовомислення; історію становлення і розвитку функціональних стилів української мови та динаміку їх наукового вивчення. Уміти: дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-	питання для обговорення, презентації, кейси, вправи, тести, лінгвістичні есе.
4	2	10	ТЕМА 6. Публіцистичний стиль.		

4	2	15	ТЕМА 7. Науковий стиль.	інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження; визначати стильову належність текстів за їх функціями, сферою призначення, стильовими рисами та стилістично маркованими одиницями; конструювати стилістично довершений текст у всіх функціональних стилях, підстилях і жанрах;
4	2	10	ТЕМА 8. Офіційно-діловий стиль.	визначати стилістичні ознаки мовних одиниць у текстах усіх стилів та оцінювати стилістичні можливості мовних засобів; редагувати власні і чужі висловлювання в усіх стилях; спілкуватися, дотримуючись мовних норм у науковій, професійній, діловій та побутовій сферах; здійснювати наукові дослідження, об'єктом яких виступають функціональні стилі, їх підстили та жанри;
2	2	10	Тема 9. Розмовний стиль.	ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень;
2	2	10	Тема 10. Сакральний стиль.	презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в

				усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).	
30	20	100			

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей
ЗК 2	Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел
ЗК 3	Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 4	Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі.
ЗК 5	Усвідомлення необхідності та дотримання норм наукової етики
ЗК 7	Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів
ФК 1	Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку
ФК 3	Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.
ФК 4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.
ФК 5	Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.
ФК 6	Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів
ФК 7	Здатність до лінгвокреативної діяльності в науково-інноваційній сфері
ФК 8	Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія».
	Програмні результати навчання
ПРН 1	На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності,

	застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 2	Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.
ПРН 3	Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
ПРН 4	Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв’язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.
ПРН 5	Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.
ПРН 8	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.
ПРН 9	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв’язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.
ПРН 10	Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).
ПРН 11	Організовувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.
ПРН 12	Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

Літературні джерела Базові

1. Волкотруб Г. Практична стилістика сучасної української мови: навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 256 с.
2. Дудик П. С. Стилiстика української мови: Навчальний посiбник. Київ: Видавничий центр «Академiя», 2005. 368 с.
3. Єрмоленко С. Нариси з української словесності: Стилiстика i культура мови. Київ: Довiра, 1999. 416 с.
4. Жовтобрюх В. Ф., Муромцева О. Г. Культура мови вчителя: курс лекцій / За ред. О.Г. Муромцевої. Харків: Гриф, 1998. 208 с.
5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української літературної мови. Київ: Вища шк., 1987. 349 с.
6. Кожина М. Н. Стилiстика русского языка. Москва: Просвещение, 1983. 223 с.
7. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстика української мови: Підручник / За ред. Л. І. Мацько. Київ: Вища шк., 2003. 462 с.
8. Пономарів О. Стилiстика сучасної української мови: підручник. 3–тє вид., перероб. i доповн. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
9. Сучасна українська літературна мова: Стилiстика / За ред. І. К. Білодіда. Київ: Наук. думка, 1973. 521 с.

10. Чередниченко І. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови. Київ: Рад. шк., 1962. 495 с.

11. Українська лінгвостилістика XX – початку XXI ст.: система понять і бібліографічні джерела/ за ред. Д-ра філол. Наук, проф. С. Я. Єрмоленко. Київ: Грамота, 2007. 368 с.

Допоміжні

12. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. 434 с.

13. Балли Ш. Французская стилистика. Москва: Изд. иностр. литературы, 1961. 394 с.

14. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. 236 с.

15. Бережна Г. В. Про класифікацію стилістичних помилок. *Укр. мова і літ-ра в школі*. 1972. № 5. С. 78–81.

16. Ващенко В. С. Стилiстичнi явища в українській мові. Ч. 1. Харків: Вид – во ХДУ, 1958. 228 с.; Стилiстика речення в українській мові: навч. посiбник з стилістичного синтаксису. Дніпропетровськ: Вид–во Дніпропетр. у–ту, 1968. 227 с.

17. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика сучасної української мови. Використання морфологічних засобів мови. Київ: ТОВ «ЛТД», 1998. 174 с.

18. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. Москва: Изд–во АН СРСР, 1963. 254 с.; Проблемы русской стилистики. Москва: Высш. шк., 1981. 320 с.

19. Винокур Т. Г. Закономерности стилистического использования языковых единиц. Москва: Наука, 1980. 127 с.

20. Вихованець Р. Таїна слова. Київ: Рад. шк., 1990. 283 с.

21. Гончар Олесь. Письменницькі роздуми. Київ: Дніпро, 1980. 314 с.

22. Довгалевський Митрофан. Поетика (сад поетичний). Київ: Мистецтво, 1973. 436 с.

23. Домбровський В. Українська стилістика й ритміка. Українська поетика. Мюнхен, 1993. – 160, 175 с. Фотопередрук вид. 1923 і 1924 р.

24. Дорошенко С.І. Граматична стилістика української мови. Київ: Рад. шк. 1985. 200 с.

25. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 224 с.

26. Єрмоленко С. Фольклор і літературна мова. Київ: Наук, думка, 1987. 244 с.; Синтаксис і стилістична семантика. Київ: Наук. думка, 1982. 210 с.; Мова і українознавчий світогляд: монографія. Київ: НДІУ, 2007. 444 с.

27. Жанри і стилі в історії української літературної мови / Відпов. ред. С.Я. Єрмоленко. Київ: Наукова думка, 1989. 288 с.

28. Коваль А. Науковий стиль сучасної української мови: Структура наукового тексту. Київ: Вища шк., 1970. 307 с.; Ділове спілкування. Київ: Либідь, 1992. 280 с.

29. Кочан І.М., Токарська А.С. Культура рідної мови. Львів: Світ, 1996. 232 с.

30. Кравець Л.В. Стилiстика української мови: Практикум: навч. посiб. / За заг. ред. Л. І. Мацько. Київ: Вища школа, 2004. 199 с.

31. Мова і час: Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови. Київ: Наук, думка, 1977. 240 с.

32. Мацько Л. Стилiстика української мови: навч. посiбник. Київ: Вид–во Держ. політех. ін–ту, 1990. 106 с.; "Вся сила і краса нашої мови тільки йому одному відкрилася": (Про Мову Шевченка). *Мовознавство*. 1989. № 2. С. 18–24; Зачарований словом: (Про мову О.Довженка). *Культура слова*. Київ, 1996. Вип. 47. С. 35–40; Мацько Л., Сидоренко О.

Мовотворчість Лесі Українки. *Дивослово*. 2002. № 3. С. 14–16; Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.

33. Пентиліук М. І. Культура мови і стилістика. Київ: Вежа, 1994. 240 с.
34. Пилинський М. Мовна норма і стиль. Київ: Наук, думка, 1976. 288 с.
35. Рильський М. Ясна зброя: статті. Київ: Рад. письменник, 1971. 285 с.
36. Русанівський В. Дієслово – рух, дія, образ. Київ: Рад. шк., 1979. 108 с.
37. Сологуб Надія. Мовний світ Олеся Гончара. Київ: Наук, думка, 1991. 137 с.
38. Сопоставительная стилистика русского и украинского языков / Отв. ред. В.И. Кононенко. Київ: Вища шк., 1980. 207 с.
39. Статистичні параметри стилів. Київ: Наук, думка, 1967. 260 с.
40. Степанов Ю. Французская стилистика. Москва, 1965. 279 с.
41. Стиль і час: хрестоматія. Київ: Наук, думка, 1983. 249 с.
42. Сюта Г. М. Лінгвосвіт поезії авторів Нью-Йоркської групи : монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 164 с.
43. Теория метафоры. Москва: Прогресс, 1990. 511 с.
44. Чабаненко В. Основи мовної експресії. Київ: Вища шк., 1984. 167 с.
45. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2000. 752 с.

Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ: Либідь, 1995. 192 с.
3. Головащук С. І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. Київ: Вища школа, 1995. 319 с.
4. Горпинич В. О. Словник географічних назв України: Топоніми та відтопонімічні прикметники: Близько 25 000 слів / В. О. Горпинич. Київ: Довіра, 2001. 526 с.
5. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ: Кобза, 1993. 472 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ: ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
7. Новий російсько-український словник-довідник: Близько 65 тис. слів / С. Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко, К. В. Ленець, Л. О. Пустовіт. Київ: Довіра, 1996. 797 с.
8. Новий тлумачний словник української мови: У 4-х т. / уклад. В. Яременко, О. Сліпушко. Київ: Аконт, 1998.
9. Орфографічний словник української мови: Близько 120 тис. слів / уклад. С. І. Головащук, М. М. Пешак, В. М. Русанівський та ін. Київ: Довіра, 1994. 864 с.
10. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. / за ред. М. М. Пешак. Київ: Довіра, 2001.
11. Орфоепічний словник / [уклад. М. І. Погрібний. Київ: Рад. школа, 1984. 629 с.
12. Полюга Л. М. Словник антонімів. Київ: Рад. школа, 1987. 173 с.
13. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2004. 367 с.
14. Словник епітетів української мови / С. П. Бирик, С. Я. Єрмоленко, Л. О. Пустовіт; за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Довіра, 1998. 431 с.
15. Словник іншомовних слів / [уклад. Л. О. Пустовіт, О. І. Скопненко, Г. М. Сюта та ін. Київ: Довіра, 2000. 1018 с.
16. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. Київ: Наук. думка, 1999 – 2000.
17. Словник української мови: В 11-ти т. / І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. Київ: Наук. думка, 1970 – 1980.

18. Словник труднощів української мови / Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний, О. М. Пазяк та ін.; [за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Рад. школа, 1989. 336 с.
19. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С. П. Бирик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовіт, Г. М. Сютя. Київ: Довіра: УНВЦ "Рідна мова", 1997. 399 с.
20. Фразеологічний словник української мови: У 2-х т. / уклад. В. М. Білоноженко та ін. Київ: Наук. думка, 1993.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів) та використання інформації із наукових джерел без покликання заборонено. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-10) усне опитування, тести, практичні завдання, лабораторні роботи, дослідницькі проекти.	50
ІНДЗ (лінгвістичне есе)	20
Підсумковий контроль (залік) – редагування структури та мовного оформлення текстів наукового, публіцистичного, офіційно-ділового та художнього стилів.	30

До Силабусу додано матеріали, а також здійснюється підготовка елементів навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (тексти лекцій);
- 2) Тематика та зміст практичних і лабораторних занять;
- 3) Завдання для самостійної роботи;
- 4) Завдання для поточного оцінювання;
- 5) Завдання для підсумкового контролю (тексти для редагування);
- 6) Зразки виконання завдань;
- 7) Електронне навчання в системі MODLE.